

EEN NACHT OP EEN ZANDBANK.

DOOR W. METS Tz.

Op ongeveer een uur afstand van de zeehaven te N., ligt een groote zandbank, van wel een uur in omtrek.

Die zandbank wordt alleen bij stormvloeden door de zee overstroemd, doch niet dan nadat het water tot een meter boven volzee is gestegen.

Woest beukt de branding, bij eenigszins onstuimig weer, rondom die zandbank tegen de ondiepe buitengronden, waarop bij mistig of onstuimig weer niet zelden schepen verzeilen of schipbreuk lijden.

Heeft er een schipbreuk plaats, en slaat door de geweldige stortzee een schip op die onveilige plek uiteen, dan voeren stroom en branding tal van wrakstukken en andere zaken der verongelukte schepen naar de zandbank.

Ook spoelen daar meermalen lijken van schepelingen aan 't strand.

Een enkele maal zelfs worden er drenkelingen op den zandigen bodem van de bank geworpen, die slechts in bewusteloozen toestand verkeerden en bij tijdige hulp nog te redden zouden zijn.

De kustbewoners bezoeken met hunne visschersvaartuigjes 't liefst de zandbank, wanneer er kort te voren een schip is vergaan.

Hebben zij dan 't geluk, er lading of andere zaken van waarde te vinden, dan worden deze te N. bij de strandvonderij afgegeven en ontvangen de

vinders later een flink bergloon, niet zelden een derde deel van de waarde.

Wel is waar, heeft er ook wel eens strandroof plaats, omdat onder de kustbewoners evenzeer oneerlijke menschen worden aangetroffen als overal elders, doch in den loop der jaren is ook daarin veel verandering ten goede gekomen.

Een bijzonderen karaktertrek hebben nagenoeg alle kustbewoners met elkaar gemeen, n.l. dezen, dat zij de lijken van schipbreukelingen steeds met een bijzonderen eerbied bejegenen. Vinden zij een drenkeling op de zandbank, dan zullen zij nooit nalaten, wanneer er slechts eenige kans is, om 't lijk in hun schuitjes te werken, den doode aan wal te brengen, opdat den vreemde een eerlijke begrafenis kan worden verstrekt.

Vooralschipper Meindert, een der kloekste jutters, zooals de zoekers naar de strandgoederen worden genoemd, liet nooit een lijk op de zandbank achter.

Meestal was hij de eerste, die na stormachtig weer de haven verliet, om naar de eenzame plek in zee te stevenen.

Aan de Oostzijde van de zandbank is een inham, die een soort van havenje vormt, waarin de kleine schuiten een veilige ligplaats hebben, zoolang de stand van 't zeewater niet te hoog boven gewoon peil stijgt.

Eens, nadat 't in den winter een nacht en een dag vreeslijk had gestormd, begon het weer tegen den avond iets te bedaren.

Meindert waarschuwde zijn knecht, een jongen man van ongeveer 23 jaren, fors en sterk gebouwd, als de meeste visschers, om den boel klaar te maken.

«Wat wil je dan, schipper?» vroeg Wouter, zoo heette de jonge varengast.
«Naar de zandbank.»

«Nu tegen den nacht nog?»

«Ja zeker, wat anders?»

«Maar 't weer is nog zoo bar en de zee staat nog zoo onstuimig.»

«Dat's niemendal; steek maar een rif in de zeiltjes.»

«Maar zou 't niet beter zijn, om te wachten tot morgenvroeg?»

«Om ons door een ander den buit voor den neus te laten wegkapen.»

«'t Zou anders zeker toch raadzaam zijn, nog wat te wachten; de lucht staat mij ook nog maar weinig aan.»

«De lucht staat niet mooi, dat is waar; maar om 'n uur of tien vanavond komt de maan op en dan zal alles wel weer losloopen.»

Wouter, die wel zag, dat de schipper niet tot andere gedachten was te brengen, reefde de zeiltjes, geholpen door Meindert, en was na 'n kwartierje met alles gereed.

«Ziezoo, zet 't zeiltje maar op,» luide des schippers kort bevel, en 't vaartuigje verliet de haven.

Eenige minuten later danste 't op de koppen der schuimende golven, waar 't, door Meindert's ervaren hand bestuurd, vlug vooruitschoot en koers zette in de richting der zandbank.

't Was een tocht, die wel niet gemakkelijk was te noemen, doch voor

de visschers volstrekt niet tot de zeldzame behoorde.

Ook Wouter was weer volkomen op zijn gemak en floot zoo lustig een deuntje, alsof hij langs de kade liep rond te slenteren.

Ongeveer anderhalf uur na het vertrek, liep het scheepje den inham der zandbank binnen.

De zeilen werden geborgen en 't anker van den boeg geworpen.

Hier was 't water zoo kalm als in een beelje en maakte een groot verschil met de witzelkuidde steile golven, die rondom de zandbank spookten.

Voor al aan de Noord-Westzijde zag de branding er onheilspellend uit. Het geraas der zee maakte 't voor de kustbewoners nagenoeg onmogelijk, elkander te verstaan.

Ofschoon de mannen vlak bij elkaar stonden, moesten zij luidkeels schreeuwen, om elkander te begrijpen.

Toen 't schuitje voor anker kwam, was 't reeds schemerdonker, doch nog licht genoeg, om te kunnen zien, dat de zandbank met allerlei voorwerpen overdekt was.

«Nu er maar dadelijk op uit,» riep schipper Meindert tot zijn jongeren kameraad; «ga jij om de Noord, dan ga ik om de West.»

Zoo gezegd, zoo gedaan.

Beide mannen gingen wadende naar de zandbank, waar ze na eenige minuten reeds op droog stonden.

't Ebgetij was sedert een paar uren ingevallen. De gelegenheid was dus gunstig, om de geheele zandbank te onderzoeken. Nog ruim drie uren zou 't duren, vóór weer de vloed in 't water kwam, dus was er nog ruim tijd voor een onderzoekingstocht.

Inmiddels was 't pikdonker geworden. Wouter vond het niet zeer aangenaam, zoo alleen het Noorden te moeten intrekken, omdat hij een kinderachtige vrees voor lijken had.

't Zou toch nu zoo gemakkelijk kunnen gebeuren, dat hij er een vond.

Toen hij in den vorigen winter op een avond de zandbank was rondgelopen, was hij over een lijk gestruikeld en sinds dien tijd was zijn afkeer voor drenkelingen zoo mogelijk nog toegenomen.

Zijn schipper had hem toen danig uitgelachen en hem zeer terecht toegevoegd, dat er veel meer reden bestond, om bang te zijn voorlevenden, dan voor dooden.

«Een doode,» zei de schipper, «heeft mij nog nooit kwaad gedaan.»

Wouter vervolgde intusschen in het duister zijn weg in de hem aangezeven richting.

Meindert, die in westelijke richting liep, was nauwelijks dertig passen voortgeschreden, of hij zag een paar balen katoen liggen en riep zijn makker terug.

Aanstonds was Wouter weer naast zijn schipper, die begonnen was, een der balen om te wentelen.

«Help maar gauw een handje,» riep Meindert, «dan zullen we deze maar eerst aan boord zien te bergen.»

't Schuitje werd nu zoo dicht aan wal getrokken, als maar mogelijk was, en met een tweede anker en tros aan de zandbank vastgemeerd.

Toen werden lange stukken wrakhout op den rand van het scheepsboord geschoven en op die wijze een soort van brug gemaakt, waarover de pakken in het voertuig werden gerold. 't Was

een zwaar werk, doch de beide jutters wisten het zonder groote inspanning te volbrengen.

Nu toog elk der beide mannen voort in de richting, die was afgesproken.

Pikzwarte duisternis omgaf hen, doch dit hinderde hen weinig, omdat zij op de zandbank even goed thuis waren als aan land.

De mannen konden bijna geen stap doen, of zij stuitten op wrakhout en andere voorwerpen van schepen.

Nu en dan vonden zij een baal tabak, doch wijl door zeewater beschadigde tabak weinig waarde meer heeft, bleven zij voortzoeken, of er ook meer katoen te bergen viel. Dit was echter niet het geval.

Wouter had bijna den waterkant bereikt en vermeed zorgvuldig ieder voorwerp van nabij te naderen, dat in den donker ook maar eenigzins naar een lijk geleek. Zijn schipper stoorde zich daaraan echter volstrekt niet.

Meindert toch was nauwelijks tien minuten van zijn vaarttuigje verwijderd, of zijn voet stiet tegen iets zachts aan. De schipper bukte zich voorover en stiet op een lijk.

Hij knielde er bij neer en legde 't oor luisterend op de borst nabij het hart.

Hij hoorde niets meer.

't Lijk was blijkbaar van een nog jeugdige persoon, een lichtmatroos, die hoogstens zeventien jaar kon tellen.

«Arme jongen,» mompelde Meindert half-luid; «ik zal jou maar even aan boord brengen; dan krijg je tenminste morgen een fatsoenlijke begrafenis.»

Onderwijl had hij met groote krachtsinspanning het lijk van den jongeling van den grond gebeurd; nu plaatste hij het recht overeind tegen zijn eigen lichaam en sloeg er beide armen omheen.

Met veel moeite kreeg hij 't lijk aan boord en legde 't maar zoolang onder de fok op de voorplecht neer.

Even later, toen de schipper juist weer was heengegaan, bereikte Wouter de schuit.

De jonge visscher schrok geweldig, toen hij daar iets donkers zag liggen en tastende een paar beenen aanraakte.

In een wip was hij op de zandbank terug. Meindert was weer in dezelfde richting van zoeeven op onderzoek uitgegaan. Na eenige minuten zag hij alweer iets zwarts, bukte en betastte andermaal een drenkeling.

«Alweer een...» sprak de man in zijn eenzaamheid.

«Hoe 't ook zij, kameraad, ik moet zien, je naar boord te brengen. Maar 't zal een heele toer zijn, want minder dan een paar honderd pond weeg je vast niet!» 't Was een prachtige kerel, de doode schepeling, oogenschijnlijk een man van bijna vijftig jaar, een ware Hercules, die in de kracht des levens uit zijn werkkring was gerukt.

Nadat Meindert volkomen zekerheid had, dat de vreemdeling dood was, begon hij ook hem van den grond te werken. Dit was een zeer zware taak en de visscher moest al zijn krachten inspannen, om het lijk op te richten.

Eindelijk gelukte hem dit.

Meindert moest zich schrap zetten

om 't been te houden, toen de doode tegen zijn lichaam leunde.

Met de linkerhand hield de schipper hem tegen 't lijk gedrukt, zoodat 't kille gelaat van den vreemdeling tegen de warme wangen van den kustbewoner rustte. Voor menigeen zou dit vreeselijk griezelig zijn geweest, maar Meindert meende, dat 't niet de moeite waard was, om er zich warm of koud over te maken. Met de rechterhand bevestigde hij het touw om 't lichaam van den drenkeling, en poogde hem nog wat hooger te beuren. Bij die poging echter verloor de schipper het evenwicht en plofte boven op het lijk neer.

«Op die manier zal 't niet gaan,» sprak de kustbewoner; «maar ik wil toch zien, wat ik aan je kan doen. Je hier achter te laten, vind ik óók wel wat bar.»

Andermaal poogde hij 't lijk op te beuren en slaagde daarin, na een paar minuten te hebben getobd.

Nadat hij 't lijk eenige schreden had voortgesjowd, viel Meindert er andermaal mede op 't zand. Nu ging hij er vlak naast liggen, sjoorde zich stevig aan den drenkeling vast en poogde zich op te richten.

Dank zij een wrakstuk, waartegen hij steun kon vinden, gelukte ook dit.

Nu schreed de visscher langzaam voort, met den zwaren dooden last op den rug.

Ongeveer vijf minuten ging dit goed, maar toen, bij 't stappen over een dekbalk, haakten de voeten van het lijk achter het voorwerp vast en viel de levende voorover, met den doode op zich.

Ongelukkig genoeg sloeg de arme visscher in zijn val met 't voorhoofd

op een ijzeren bout, die uit een ander wrakstuk stak.

Bewusteloos bleef hij liggen.

Hoelang zijn bezwijming duurde, is niet met juistheid te zeggen.

Eindelijk herkreeg Meindert zijn bezinning, doordien het water hem over de voeten spoelde.

Het vloedgetij was begonnen en langzaam doch zeker steeg het water, om een groot deel van de zandbank te bedekken. De visscher poogde hooger op te kruipen, doch loodzwaar drukte het lichaam van den schepeling op het zijne.

Daarenboven gevoelde de visscher een hevige pijn aan 't voorhoofd.

Toen hij zijn bezinning weer geheel herkregeu had, beproefde hij 't lijk, dat hem 't ontstaan belette, van zich los te maken.

't Was Meindert onmogelijk, om 't lichaam zoover op te beuren, dat hij den knoop voor 't lijf kon losmaken.

Hij tastte naar zijn mes, doch een der beenen van den doode drukte zoo vast tegen 's mans zijde, dat hij met geen mogelijkheid de hand in den zak wist te brengen. Meer en meer steeg het water en spoelde nu en dan reeds geheel over 's visschers beenen.

Woest raasde de branding en met ontembare kracht begon zich andermaal de storm te verheffen.

't Werd Meindert, die nimmer angst gekend had, nu toch wat bang te moede. Wat zou er van zijn vrouw en zes kinderen moeten worden, als hij straks wellicht door de zee zou worden verzwolgen!

De minuten, — hij had nog nauwelijks twintig minuten in zijn

benauwden toestand doorgebracht, — schenen hem even zoovele uren.

De arme kustbewoner pijnigde zich te vergeefs, om een middel te bedenken, dat hem zou kunnen redden.

Onwillekeurig tastte hij in het donker voor zich uit en stiet met de hand tegen de ijzeren bout, waartegen hij met 't hoofd was gevallen.

Met ongeloofelijke krachtsinspanning trok hij er aan, doch met geen ander gevolg, dan dat hij een weinig vooruitschoot en op zijde viel, zoodat nu het lijk hem niet meer drukte, doch, even als de visscher, met de zijde op het zand rustte.

De kustbewoner tastte weer naar den knoop van het touw, doch bij 't omwentelen was deze verschoven en zat nu onder het lijk.

Weer peinsde de man, om een reddingsmiddel te bedenken, doch een geweldige golf brak tegen de zandbank en Meindert lag voor een oogenblik tot onder de armen in het water.

Juist wilde hij een kreet om hulp slaken, toen eenig geroep zijn oor trof.

't Was Wouter, die zoekend langs de zandbank in het duister voortschreed en maar gedurig riep: «Schipper, waar ben je toch?»

Meindert zette aan zijn stem alle kracht bij, om den storm en het donderend geraas van de branding te overschreeuwen.

Eindelijk scheen de knecht hem te hebben gehoord, want eenige seconden later klonk weer de vraag in zijn ooren: «Schipper, waar ben je?»

«Hier, hier, help me maar gauw,» klonk het benauwde antwoord.

«Waar dan?» schreeuwde Wouter

terug, die de vraag vernomen had.

«Hier, jongen! Ik ben gevallen met een lijk aan mij vastgebonden. Ik heb me leelijk bezeerd.»

«Aan een lijk?» riep de jonge man rillend.

«Ja, kom me gauw lossnijden; 't water slaat me al tegen de borst.»

Met groote aarzeling naderde Wouter, overtuigde zich eerst, waar de doode en waar de levende lag en knielde toen nabij den schipper neer.

«Hier, snijd 't touw door en help me op,» riep de laatste weer; «'t is hoog tijd, dat we naar boord gaan, 't water waast al en anders kunnen we niet meer in de schuit komen.»

In een oogwenk was het touw doorgesneden en met moeite werd de halfverstijfde schipper overeind getrokken.

Het lijk moest natuurlijk worden achtergelaten.

Meindert wond den zakdoek om 't gewonde hoofd, dat geheel met kleverig bloed was bedekt, en schreed naast Wouter in de richting der schuit voort. Luid schreeuwend, om te worden verstaan, deelde hij zijn knecht zijn wedervaren mede.

Wouter, op zijn beurt, vertelde, welk een menigte halen katoen en andere zaken aan de noordpunt der zandbank lagen. De mannen konden elkaar echter nauwelijks verstaan, doordat de storm met vernieuwde kracht bulderde en de zee wild en woest brulde.

Bij den inham gekomen, zag het tweetal tot hun schrik, dat het water reeds zoo ver was opgestuwd, dat het niet mogelijk zou zijn, weer aan boord te komen.

Gelukkig herinnerden de kustbe-

woners zich het tweede anker, dat met een lange tros aan de schuit was verbonden.

Wouter ging er naar zoeken.

Er stond reeds een voet water bij.

De jonge man scheurde het uit den grond en liep er mede strandwaarts.

Zijn schipper hielp hem de tros stijf-trekken, waarop het anker weer in den grond werd geplaatst op de zandbank.

Toen moest een tocht worden ondernomen, die evenveel moed als beleid vorderde.

Meindert, ofschoon zeer vermoeid en met hevige pijn in 't gekwetste hoofd, waagde 't eerst de reis.

Hij palmde zich langs de tros naar boord, nu eens tot den hals in 't water en soms geheel door de golfjes ondergedompeld.

Doodmoede bereikte hij de schuit.

Wouter was er spoediger, doch moest wel vijf minuten aan boord uitblazen, alvorens weer iets te kunnen uitvoeren. In den inham, waar men straks zulk kalm water had, werd het nu woest, zoodat het schuitje geweldig lag te slingeren.

't Stond er bedenkelijk voor.

De ankerplaats te verlaten en te trachten, in den storm de haven te bereiken, heteekende een zekeren dood tegemoet gaan.

Te blijven waar men was, bood al niet veel meer kans op behoud.

Straks toch, als de zandhank zou worden overstroemd, zou alles breking en branding zijn, en te midden van 't woest opgezweept schuim zou 't vaartuigje weerstand moeten bieden aan de elementen.

Toch werd besloten, om de ankerplaats niet te verlaten en zich voor

te bereiden op alle gebeurlijkheden.

De storm woedde even krachtig als in den vorigen nacht en steeds wilder werd de zee.

Meindert werkte 't lijk van de plecht der schuit in het open ruim en legde 't tusschen de beide balen katoen.

Toen werden de touwen der beide ankers zoo ver mogelijk uitgevierd, vóór aan 't vaartuigje bevestigd en daarna stevig aan den mast vastgesjord.

Een oud zeil werd uit het vooronder omhoog gehaald en als tent over de open ruimte gespannen.

Met spijkers werd het stevig langs het loord bevestigd.

Nu gingen de beide visschers haastig koffie zetten en een paar boterhammen nuttigen, om straks beter bestand te zijn tegen de vermoeienissen van den nacht.

De genomen maatregelen bleken weldra niet overbodig te zijn geweest.

De zandhank was door den stormvloed ondergelopen en gelek nu naar een plek, waar de branding vrij spel had.

Rondom het schuitje, dat vreeselijk slingerde en stampde, raasde de fel bewogen zee. Het vaartuigje rukte onheilspellend aan de ankertouwen, terwijl de golfslag hevig bij het boord opspatte, dat van voren tot achteren als onder het schuim bedolven werd.

In weerwil van de overkapping, die men van zeildoek had aangebracht, sloeg er van alle zijden nog zooveel water over het boord, dat de beide kustbewoners onophoudelijk moesten scheppen, om het vaartuigje voor zinken te behoeden.

Nu en dan sloeg met de branding een zwaar stuk wrakhout tegen het

reeds zoo geteisterde scheepje en maakte, dat er lekkage ontstond.

Een groot wrakstuk sloeg zelfs zoo hevig tegen het roer, dat dit werd afgerukt en in de schuimende massa verdween.

De beide mannen spraken weinig, maar dachten des te meer.

Met andere voorwerpen, waren ook de balen katoen in 't ruim vlot geworden en dreven in het schuitje.

Ook het lijk van den vreemden schepeling spoelde heen en weer en kwam meermalen met de voorwerpen in aanraking, waarmede het water werd uitgehoosd.

Deze bezigheid viel ten laatste vooral den schipper moeielijk, omdat de wonden aan zijn hoofd stekende pijnen veroorzaakten.

Eindelijk plaste een stortzee over het vaartuigje, dat nu achter de ankers begon weg te zinken.

«Gauw den mast in,» riep Meindert tot zijn metgezel, en haastte zich om zelf van dit laatste redmiddel gebruik te maken. Gelukkig hadden de beide mannen, op alle gebeurlijkheden verdacht, in den mast van eenig houtwerk een stelling in gereedheid gebracht, dat hun een steunpunt bood.

Weldra zaten zij op die stelling, met den dood voor oogen.

Rondom en onder zich niets dan branding, een geweldig kokende, witschuimende watermassa.

Akelig hilde daarbij de storm zijn lied der verschrikking.

Overal dreigde dood en verderf.

Als 't broze vaartuigje uiteenspatte, waren zij reddeloos verloren.

De golfslag had er echter geen vat meer op, en rolde er wild en woest over.

Nu en dan brak de maan even door de wildjagende wolkenmassa en verlichtte dan voor een poos het tooneel, welks aanblik het bloed in de aderen der kustbewoners deed verstijven.

Wouter had de grootste moeite, om zijn schipper, die van pijn en vermoeidheid dreigde te bezwijken, wakker te houden. De jonge visscher wist maar al te goed, dat het toegeven aan slaaplust in hun omstandigheden gelijk zou staan met in te dom melen, om nooit weer te ontwaken.

Een ontzettende nacht werd door het tweetal in den stormachtigen nacht doorgebracht.

Gelukkig schonk het schemerend ochtendlicht weer eenigen moed en herleefde de hoop bij de uitgewaakte visschers.

Met den dag brak ook de redding aan. De storm bedaarde en allengs begon het water te vallen.

Toen de mannen de zandbank langzamerhand zagen droogkomen, ontwaarden ze tevens, dat de stormvloed alle voorwerpen had meegesleurd. Alleen twee groote wrakstukken waren achtergebleven.

Weldra kwam de plecht der schuit hloot en daalden de visschers uit den mast naar dat beter steunpunt.

Meindert kreeg de tranen in de oogen, toen hij de verwoesting aanschouwde, die de zee aan zijn vaartuigje had aangericht. Bijna was alles weggeslagen: roer en zwaarden waren verloren.

Ook de balen katoen, die overkapping en het lijk waren verdwenen.

Een paar uren later kwam een visschersvaartuig naar de zandbank.

Men had Meindert den vorigen dag tegen den avond zien uitzellen, en maakte zich natuurlijk niet weinig bezorgd over hem en zijn makker.

De beide doornatte visschers werden door hun makkers gered.

Toen beproefde men het vaartuigje leeg te pompen, om 't op sleeptouw te nemen.

Het bleek al spoedig, dat men dit voornemen kon laten varen, doordien de schuit letterlijk wrak was geworden.

Beide visschers werden liefderijk verpleegd en ondervonden ook veel deelneming aan den wal. Meindert herstelde nog al spoedig van de bekomen verwonding.

Doordien hij in de plaats zijner inwoning te goeder naam en faam bekend stond, vormde zich een commissie van invloedrijke mannen, die gelden vroegen, om hem een nieuwe schuit te bezorgen.

Toen ieder bekend was geworden met de avonturen, welke de visschers in den stormachtigen nacht bij de zandbank hadden doorleefd, draalde niemand, om iets voor den kloeken visscher te offeren.

Een maand later bevoer Meindert reeds een andere schuit.

Wouter kwam weer als knecht bij hem aan boord.

Nog dikwijls zijn zij naar de zandbank gevaren en hebben er ook meermalen lijken gevonden.

Soms was de buit, die ze mede naar land brachten voordeelig, maar toch hebben ze nooit weer een nacht op de zandbank doorgebracht.

Zij konden de avonturen van dien angst-nacht nooit vergeten.